

LIGJI PER AVOKATIN E POPULLIT

LIGJI

Nr.8454, datë 4.2.1999, plotësuar me ligjin

nr.8600 datë 10.04.2000

PËR AVOKATIN E POPULLIT

Në mbështetje të neneve 60-63, 81 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave.

KUVENDI

I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

V E N D O S I:

KREU I

DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1

Objekti i ligjit

Objekti i këtij ligji është përcaktimi i rregullave të organizimit dhe të funksionimit të Avokatit të Popullit.

Neni 2

Detyrat e Avokatit të Popullit

Avokati i Popullit mbron të drejtat, liritë dhe interesat e ligjshëm të individit nga veprimet ose mosveprimet e paligjshme e të parregullta të organeve të administratës publike, si dhe të të tretëve që veprojnë për llogari të saj.

Avokati i Popullit i udhëhequr nga parimet e paanësisë, konfidencialitetit, profesionalizmit dhe pavarësisë ushtron veprimtarinë në mbrojtje të të drejtave dhe të lirive të njeriut, të parashikuara në dispozita kushtetuese dhe në ligje. Dispozitat e këtij ligji zbatohen edhe për mbrojtjen e të drejtave të të huajve, të cilët janë ose jo rezidentë të rregullt në Shqipëri, të refugjatëve, si dhe të personave pa shtetësi që ndodhen në territorin e Republikës së Shqipërisë, sipas kushteve të parashikuara në ligj.

Neni 3

Kushtet për t'u zgjedhur Avokat i Popullit

Avokat i Popullit mund të jetë çdo person që plotëson këto kushte:

- a. të jetë shtetas shqiptar;
- b. të ketë njohuri dhe veprimtari të shquara në fushën e lirive dhe të drejtave të njeriut dhe të ligjit;
- c. të shquhet për aftësi profesionale dhe figure të pastër etiko-morale;
- ç. të mos jetë dënuar penalisht
- d. të mos jetë deputet në legjislaturën e Kuvendit që bën propozimin a zgjedhjen e tij.

KREU II

ZGJEDHJA, HEQJA DHE TË DREJTAT E

AVOKATIT TË POPULLIT

Neni 4

Mënyra e zgjedhjes së Avokatit të Popullit

Avokati i Popullit zgjidhet nga tri të pestat e të gjithë anëtarëve të Kuvendit

Neni 5

Kohëzgjatja në detyrë

Avokati i Popullit zgjidhet në detyrë për një periudhë prej pesë vjetësh me të drejtë rizgjedhjeje.

Neni 6

Imuniteti dhe paga

Avokati i Popullit paraqet raport vjetor përpara Kuvendit. Avokati i Popullit raporton përpara Kuvendit kur i kërkohet prej këtij, si dhe mund t'i kërkojë Kuvendit të dëgjohet për çështje që ai i çmon si të rëndësishme. Avokati i Popullit gëzon imunitetin e gjyqtarit të Gjykatës së Lartë. Paga e tij barazohet me atë të Kryetarit të Gjykatës së Lartë.

Neni 7

Mbarimi i funksionit të Avokatit të Popullit

Funksioni i Avokatit të Popullit mbaron:

- a. kur jep dorëheqjen;
- b. kur mbaron afati 5-vjeçar i qëndrimit në këtë funksion;
- c. me vdekjen e tij;
- ç. kur shkarkohet.

Neni 8

Heqja nga funksioni i Avokatit të Popullit

Avokati i Popullit shkarkohet nga funksioni vetëm në rastet kur:

- a. është dënuar me një vendim gjykate të formës së prerë;
- b. është i paaftë mendërisht a fizikisht për të ushtruar funksionet e tij;

- c. kryen veprimtari në kundërshtim me parashikimet e nenit 10 të këtij ligji;
- ç. nuk paraqitet në detyrë për më shumë se 3 muaj.

Mocioni për shkarkimin e Avokatit të Popullit bëhet së paku me 1/3 e deputetëve të Kuvendit.

Vendimi për shkarkimin nga funksioni të Avokatit të Popullit merret me 3/5 e votave të deputetëve të Kuvendit.

Neni 9

Zgjedhja e Avokatit të ri të Popullit

Kuvendi zgjedh Avokatin e Popullit brenda një muaji nga mbarimi apo shkarkimi nga funksioni. Deri në zgjedhjen e Avokatit të ri të Popullit, si për rastet kur Avokati i Popullit është i pamundur të kryejë detyrat, funksionin e tij do ta kryejë komisioneri më i vjetër në detyrë.

Neni 10

Papajtueshmëritë me funksionin e Avokatit të Popullit

Avokati i Popullit ndalohet të bëjë pjesë në parti apo organizata politike, të kryejë veprimtari tjetër politike, shtetërore e profesionale dhe të marrë pjesë në organizmat drejtues të organizatave shoqërore, ekonomike dhe tregtare. Ai mund të ushtrojë të drejtën si autor e mësimdhënës.

Neni 11

Sigurimi i punës së mëparshme të Avokatit të Popullit

Me mbarimin e funksionit sipas shkronjave “a” e “b” të nenit 7, Avokati i Popullit ka të drejtë të rimarrë funksionin ose punën publike që kishte para zgjedhjes si Avokat i Popullit.

Kur kjo nuk është e mundur, duhet t’i sigurohet një punë e barazvlefshme me atë që ai kishte përpara zgjedhjes në detyrën e Avokatit të Popullit.

KREU III

ANKESAT, RREGULLAT E SHQYRTIMIT TË ÇËSHTJEVE DHE KOMPETENCAT E AVOKATIT TË POPULLIT

Neni 12

E drejta për t'u ankuar

Çdo individ, grup individësh ose organizata joqeveritare, që pretendojnë se u janë shkelur të drejtat dhe liritë dhe interesat e tyre të ligjshme nga veprimet ose mosveprimet e paligjshme e të parregullta të organeve të administratës publike, kanë të drejtë të ankohen ose të njoftojnë Avokatin e Popullit dhe të kërkojnë ndërhyrjen e tij për vënien në vend të së drejtës ose lirisë së shkelur.

Avokati i Popullit duhet të ruajë fshehtësinë nëse e sheh të arsyeshme, si dhe nëse kjo kërkohet nga personi që bën ankesën, kërkesën apo njoftimin.

Neni 13

Fillimi i shqyrtimit të çështjes

Avokati i Popullit fillon procedurën e shqyrtimit të çështjes kur vëren ose dyshon se ka ndodhur një shkelje e së drejtës, në bazë të ankesës apo të kërkesës së personit të interesuar ose të dëmtuar, si dhe me nismën e vet, për raste të veçanta të bëra publike, por me pëlqimin e të interesuarit ose të dëmtuarit.

Neni 14

Kushtet e pranimit të ankesave, kërkesave apo njoftimeve

Avokati i Popullit mund të mos fillojë ose ndërpret hetimin në qoftë se e njëjta çështje është vendosur ose është në shqyrtim nga prokuroria apo gjykata. Në këto raste, ai ka të drejtë të kërkojë informacion pranë këtyre organeve.

Neni 15

Moskërkimi i formës për ankesat dhe njoftimet

Për ankesat, kërkesat dhe njoftimet drejtuar Avokatit të Popullit nuk kërkohet ndonjë formë e caktuar, por ato duhet të shprehin qartë objektin e ankimit ose të kërkesës. Avokati i Popullit nuk pranon ankesa ose kërkesa anonime.

Neni 16

Shërbim pa pagesë

Çdo shërbim që bëhet nga Avokati i Popullit lidhur me ankesat, kërkesat e njoftimet është pa pagesë.

Neni 17

Administrimi i ankesave ose njoftimeve nga Avokati i Popullit

Avokati i Popullit, pasi njihet me ankesën, kërkesën apo njoftimin për një shkelje, vendos:

- a. ta pranojë ose jo çështjen për shqyrtim;
- b. t'i kthejë përgjigje të interesuarit, duke i treguar të drejtat dhe rrugët nëpërmjet të cilave ai mund ta mbrojë këtë të drejtë;
- c. t'ia kalojë çështjen organit kompetent.

Në të gjitha rastet e mësipërme, Avokati i Popullit njofton të interesuarit brenda 30 ditësh nga dita e marrjes së ankesës, kërkesës ose njoftimit.

Neni 18

Procedura pas pranimit të ankesës, kërkesës apo njoftimit

për shqyrtim

Pas pranimit të ankesës, kërkesës apo njoftimit për shqyrtim, Avokati i Popullit kryen njërën nga veprimet e mëposhtme:

- a. ndërmerr vetë një proces hetimi;
- b. kërkon shpjegime nga organet e administratës, si dhe prokuroria, në rastet e arrestimeve dhe ndalimeve;
- c. i rekomandon Kontrollit të Lartë të Shtetit të ushtrojë funksionet e veta.

Neni 19

Procedura e hetimit

Në rastet kur vendos të kryejë hetime të pavarura, Avokati i Popullit ka të drejtë:

- a. të kryejë hetime në vend;
- b. të kërkojë shpjegime nga çdo organ i administratës qendrore dhe vendore, si dhe të marrë çdo dosje apo material që ka lidhje me hetimin;
- c. të marrë në pyetje çdo person që, sipas tij, është i lidhur me çështjen nën hetim;

ç. të kryejë ose të kërkojë ekspertiza.

Neni 20

E drejta për të kërkuar informacione apo dokumente sekrete shtetërore

Avokati i Popullit ka të drejtë të kërkojë edhe informacione apo dokumente, që lidhen me çështjen në shqyrtim, të klasifikuara si sekret shtetëror. Në këto raste, ai është i detyruar të respektojë kërkesat për ruajtjen e sekretit shtetëror.

Neni 21

Veprimet pas përfundimit të hetimit dhe kompetencat

Pas përfundimit të hetimit, Avokati i Popullit kryen këto veprime:

- a. i shpjegon ankuesit se të drejtat e tij nuk janë shkelur;
- b. paraqet rekomandime për vënien në vend të së drejtës së shkelur tek organi administrativ, që, sipas tij ka shkaktuar shkelje të të drejtave dhe lirive;
- c. paraqet rekomandime për marrje masash për vënien në vend të së drejtës së shkelur tek organi epror i organit që ka shkaktuar shkeljen;
- ç. i rekomandon prokurorisë të fillojë hetime në qoftë se vëren se është konsumuar figura e një vepre penale;
- d. për shkelje të rënda, të vëna re, i propozon çdo organi, si dhe Kuvendit, shkarkimin e funksiona-rëve që janë kompetencë e tyre;
- dh. për shkelje të të drejtave nga organet e pushtetit gjyqësor, pa ndërhyrë në procedurën që ato zbatojnë, Avokati i Popullit i bën të ditur shkeljet organit kompetent;
- e. u rekomandon personave të dëmtuar të paraqesin padi në gjykatë;

Rastet e mësipërme nuk përjashtojnë njëri-tjetrin.

Neni 22

Detyrimi i organeve të administratës për t'ju përgjigjur rekomandimeve të Avokatit të Popullit

Organet, të cilave Avokati i Popullit u ka drejtuar një rekomandim, kërkesë apo propozim për shkarkim, duhet ta shqyrtojnë rekomandimin, kërkesën apo propozimin për shkarkim dhe të kthejnë përgjigje brenda 30 ditësh nga data e dërgimit të rekomandimit, kërkesës apo propozimit për shkarkim. Përgjigja duhet të përmbajë shpjegime të arsyetuara për çështjen në fjalë, si dhe çfarë veprimesh, mosveprimesh apo masash ka ndërmarrë ai organ.

Neni 23

Ndjekja e mëtejshme e çështjes nga Avokati i Popullit

Në rast se Avokati i Popullit nuk i quan të mjaftueshme përgjigjet ose masat e ndërmarra nga organi, ai ka të drejtë ta ndjekë çështjen tek organi më i lartë në hierarki. Në rastet e përsëritura, si dhe kur organi përkatës nuk reagon ndaj rekomandimeve të Avokatit të Popullit, ky i fundit mund t'i drejtohet edhe Kuvendit me një raport, duke propozuar edhe masa konkrete për vënien në vend të së drejtës së shkelur.

Neni 24

E drejta e Avokatit të Popullit për rekomandime legjislative

Kur Avokati i Popullit vëren se është vetë përmbajtja e ligjit ose e akteve të tjera normative dhe jo zbatimi i tyre shkak që krijon premisa për shkelje të të drejtave të njeriut, të njohura nga Kushtetuta ose ligjet e tjera, ka të drejtë:

- a. t'u rekomandojë organeve që kanë të drejtën ligjvënëse të bëjnë propozime për ndryshimin dhe përmirësimin e ligjeve;
- b. t'u propozojë organeve të administratës ndryshimin ose përmirësimin e akteve nënligjore;
- c. t'i rekomandojë Gjykatës Kushtetuese shfuqizimin e akteve të tilla.

Neni 25

Personat dhe aktet jashtë juridiksionit të Avokatit të Popullit

Janë jashtë juridiksionit të Avokatit të Popullit personat dhe aktet e mëposhtme:

- a. Presidenti i Republikës
- b. Kryetari i Këshillit të Ministrave

Gjithashtu, janë jashtë juridiksionit të Avokatit të Popullit:

- a. ligjet dhe aktet e tjera normative
- b. urdhërat me karakter ushtarak të Forcave të Armatosura
- c. vendimet e gjykatave

Pa cënuar shkronjën “c” të këtij neni, Avokati i Popullit pranon ankesa, kërkesa apo njoftime për shkelje të të drejtave të njeriut, që rrjedhin nga administrata e pushtetit gjyqësor dhe procedurat gjyqësore. Hetimi i Avokatit të Popullit nuk prek pavarësinë e gjykatës në marrjen e vendimit.

KREU IV

MARRËDHËNIET E AVOKATIT TË POPULLIT ME KUVENDIN, INSTITUCIONET E TJERA SHTETËRORE DHE ME ORGANIZATAT JOQEVERITARE

Neni 26

Raportimi në Kuvend

Avokati i Popullit paraqet në Kuvend një raport vjetor, i cili diskutohet në seance plenare. Një kopje e këtij raporti i dërgohet Presidentit të Republikës dhe Kryetarit të Këshillit të Ministrave.

Neni 27

Raportimet e veçanta në Kuvend

Përveç raportimit në kushtet e nenit 26, Avokati i Popullit mund të raportojë para Kuvendit me nismën e tij ose me kërkesën me shkrim të Kryetarit të Kuvendit ose të një grupi deputetësh. Kryetari i Kuvendit vlerëson nëse ky raportim do të bëhet:

- a. në seancë plenare;
- b. me shpërndarje të raportit;
- c. në komisionet e përhershme të Kuvendit;

Edhe në këto raste, kopje të këtij raporti i dërgohen Presidentit të Republikës, Kryetarit të Këshillit të Ministrave, si dhe organit më të lartë epror, vartësit e të cilëve janë përmendur në raport.

Neni 28

Publikimi i raporteve

Raporti vjetor dhe raportet e veçanta bëhen publike dhe botohen jo më vonë se një muaj nga data e diskutimit në Kuvend.

Botimi bëhet nga Kuvendi.

Neni 29

Përgatitja e raporteve, për të drejtat e njeriut

Avokati i Popullit mund të ndihmojë dhe të japë mendime e rekomandime në përgatitjen e raporteve dhe të dokumenteve të tjera, të hartuara nga shteti shqiptar, për të drejtat e liritë e njeriut në Republikën e Shqipërisë.

Neni 30

Bashkëpunimi me organizatat joqeveritare

Në kryerjen e funksioneve të veta, Avokati i Popullit bashkëpunon ngushtë me organizatat jo qeveritare, duke marrë, periodikisht mendimet e tyre për gjendjen e të drejtave dhe të lirive të njeriut.

Avokati i Popullit, në bashkëpunim me organizatat joqeveritare, organizon, të paktën një herë në vit, veprimtari kombëtare për gjendjen e të drejtave dhe të lirive të njeriut në Republikën e Shqipërisë.

KREU V

KOMISIONERËT, ZYRA E AVOKATIT TË

POPULLIT DHE BUXHETI

Neni 31

Struktura

Zyra e Avokatit të Popullit ndahet në 3 seksione të specializuara, në krye të të cilave vendosen komisionerët.

Këto seksione janë:

1. Seksioni për organet e administratës qendrore, të pushtetit vendor dhe të të tretëve që veprojnë për llogari të tyre;

2. Seksioni për policinë, shërbimin sekret, burgjet, Forcat e Armatosura dhe pushtetin gjyqësor.

3. Seksioni i përgjithshëm për trajtimin e çështjeve jashtë fushave të mësipërme, për bashkë-punimin me organizatat joqeveritare dhe për studimet e veprimtarisë në fushën e të drejtave dhe të lirive të njeriut.

Neni 32

Emërimi i një përfaqësuesi vendor

Në rastet kur Avokati i Popullit e sheh të arsyeshme, ai mund të emërojë një përfaqësues të tij vendor për një çështje dhe kohe të caktuar. Organet e pushtetit vendor kanë për detyrë t'a pajisin këtë përfaqësues me zyrë, si dhe t'i krijojnë kushtet e nevojshme të punës, për zbatimin e gjithë kërkesave të këtij ligji. Ky përfaqësues paguhet nga buxheti i Avokatit të Popullit.

Neni 33

Zgjedhja e Komisionerëve dhe paga e tyre

Komisionerët zgjidhen ndër juristët më të shquar, për një mandat 3-vjeçar me të drejtë rizgjedhjeje.

Zgjedhja e tyre bëhet nga Kuvendi me propozimin e Avokatit të Popullit. Për zgjedhjen e komisionerëve zbatohen kushtet e parashikuara në nenin 3 dhe në nenin 10 të këtij ligji. Paga e komisionerëve është sa dy të tretat e pages së Avokatit të Popullit.

Neni 34

Mbarimi i funksionit dhe heqja e Komisionerëve

Rregullat e përmendura në këtë ligj për mbarimin e funksionit dhe heqjen e Avokatit të Popullit zbatohen edhe për komisionerët.

Në rastin e largimit të komisionerëve, me mbarimin e afatit 3-vjeçar dhe në rastet e përcaktuara në shkronjat "a", "c" dhe "ç" të nenit 7 dhe në rastet e

parashikuara nga neni 8 i këtij ligji, Avokati i Popullit, brenda një muaji i propozon Kuvendit zgjedhjen e një komisioneri të ri.

Neni 35

Personeli i zyrës së Avokatit të Popullit

Personeli i zyrës së Avokatit të Popullit bën pjesë në shërbimin civil të Republikës së Shqipërisë.

Struktura dhe organika e zyrës së Avokatit të Popullit caktohet nga Avokati i Popullit.

Neni 36

Buxheti i Avokatit të Popullit

Mjetet financiare të Avokatit të Popullit përballohen nga buxheti i shtetit, ku Avokati i Popullit ka një kre të veçantë.

Projektbuxheti propozohet nga Avokati i Popullit në Komisionin e Përhershëm të Ekonomisë, Financave dhe Privatizimit, i cili e paraqet për miratim në Kuvend, në përputhje me Ligjin Nr.8379, date 29.07.1998 “Për hartimin dhe zbatimin e buxhetit të shtetit”.

Avokati i Popullit duhet të përgatisë për çdo vit llogaritë e veta, në përputhje me Ligjin Nr.8379, date 29.07.1998 “Për hartimin dhe zbatimin e buxhetit të shtetit”. Llogaritë financiare të Institucionit të Avokatit të Popullit kontrollohen nga Kontrolli i Lartë i Shtetit.

Neni 37

Donacionet që mund t'i jepen Avokatit të Popullit

Avokati i Popullit mund të përfitojë nga donacione të ndryshme financiare ose materiale. Donacionet duhet të jenë pa kushte që mund të kompromentojnë pavarësinë, paanësinë dhe kushtetushmërinë e veprimtarisë së Avokatit të Popullit. Donacionet duhet të deklarohen dhe të shënohen në një regjistër që zyra e Avokatit të Popullit mban për këtë qëllim. Në fund të vitit, Avokati i Popullit detyrohet të çojë një kopje të regjistrit me hyrjet dhe daljet në Kontrollin e Lartë të

Shtetit dhe një kopje në Komisionin e Përhershëm të Ekonomisë, Financave dhe Privatizimit. Regjistri duhet të përmbajë llojin e ndihmës, masën, kohën, subjektin që jep donacionin dhe mënyrën e lëvritit të donacionit. Regjistri duhet të përmbajë edhe identitetin dhe nënshkrimin e dhuruesit.

KREU VI

DISPOZITA TRANZITORE

Neni 38

Dispozita trazitore

Brenda dy muajve nga hyrja në fuqi e këtij ligji Kuvendi zgjedh Avokatin e Popullit.

Avokati i Popullit, jo më vonë se një muaj nga zgjedhja e tij, i bën propozimin Kuvendit për zgjedhjen e komisionerëve.

Neni 39

Rregullorja e brendshme

Brenda 3 muajve nga zgjedhja e tij, Avokati i Popullit, në bashkëpunim me komisionerët, harton rregulloren e brendshme të punës.

Neni 40

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.